

מבנה הבחינה :

- * יש לענות על 4 מתוך 5 השאלות.
- * משקל כל שאלה 25% .
- * אם תשיב/י על יותר מ- 4 שאלות, יחושב הציון לפי 4 התשובות הראשונות.

משך המבחן: 3 שעות.

חומר עזר: כל חומר עזר מותר, כולל מחשבון.

שימו לב:

- * יש לנמק כל תשובה, גם אם זה לא נדרש בפירוש בגוף השאלה, אלא אם נאמר בשאלה שאין צורך לנמק.
  - * מותר להסתמך על כל טענה המופיעה בספרי הלימוד של הקורס, כולל התשובות לשאלות שבספרי הלימוד וכולל החוברת "אוסף תרגילים פתורים". אפשר להסתמך גם על הפתרונות שפורסמו למטלות של הסמסטר הנוכחי.
  - * אם ברצונך להסתמך על טענות ממפגשי הנחיה, כולל מפגשי אופק, עליך לחזור ולהוכיחן.
  - * בפתרון סעיף של שאלה מותר להסתמך על סעיפים קודמים של אותה שאלה, גם אם לא פתרת אותם.
-

אין צורך להחזיר את השאלון בתום הבחינה

אנא קרא/י בתשומת-לב את כל ההנחיות שבעמוד הקודם !

שאלה 1

בכל סעיפי השאלה $A = \mathbb{N} - \{0\}$ (הטבעיים ללא 0), ו- D הוא יחס מעל A המוגדר כך :

$(a, b) \in D$ אם b מתחלק ב- a ללא שארית.

לפי "תורת הקבוצות" עמ' 90 שאלה 3.14, D הוא יחס סדר-חלקי מעל A .

(4 נק') א. האם D הוא סדר-מלא מעל A (הגדרה 3.5) ?

אם כן, הוכח. אם לא הבא דוגמא נגדית.

(5 נק') ב. הוכח שהיחס $G = D \cup D^{-1}$ אינו טרנזיטיבי.

(8 נק') ג. הוכח: $D \cdot D^{-1} = A \times A$.

(8 נק') ד. הוכח: $D^{-1} \cdot D = A \times A$.

הערה: בסעיפים ג, ד, פעולת הכפל באגף שמאל היא כפל יחסים (כפל רלציות).

שאלה 2

הסימן $\oplus$ (הפרש סימטרי) הוגדר ב"תורת הקבוצות" עמ' 27 שאלה 1.22.

(15 נק') א. הוכח: אם $|B| = \aleph_0$, $|A| > \aleph_0$ אז $|A \oplus B| = |A|$.

(10 נק') ב. מצא את התשובה הנכונה והוכח אותה:

אם $|A| = |B| = \aleph_0$ אז עוצמת $A \oplus B$:

(1) חייבת להיות $\aleph_0$.

(2) חייבת להיות אפס.

(3) חייבת להיות עוצמה סופית שונה מאפס.

(4) יכולה להיות $\aleph_0$, יכולה להיות אפס, ויכולה להיות עוצמה

סופית שונה מאפס.

שאלה 3

יהי a_n מספר הסדרות באורך n , שאבריהן שייכים לקבוצה $\{1, 2, \dots, 7\}$, והמקיימות את

התנאי הבא: לא מופיעים בסדרה מספרים זוגיים זה בסמוך לזה.

למשל עבור $n = 5$, הסדרה (1,1,2,6,3) אינה מותרת, כי 2 מופיע ליד 6.

גם הסדרה (1,1,2,2,3) אסורה, כי יש שתי הופעות צמודות של 2.

(10 נק') א. רשום את a_0, a_1, a_2 . מצא יחס נסיגה (יחס רקורסיה) עבור a_n .

בדוק ש- a_0, a_1, a_2 שרשמת מתיישבים עם יחס הנסיגה שמצאת.

(15 נק') ב. פתור את יחס הנסיגה וקבל ביטוי מפורש עבור a_n .

בדוק את הביטוי שקיבלת, עבור $n = 2$.

שאלה 4

תהינה $X = \{1, 2, 3, 4\}$, $Y = \{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7\}$.

(5 נק') א. כמה פונקציות חד-חד-ערכיות של X ל- Y קיימות?

(20 נק') ב. מצא כמה פונקציות חד-חד-ערכיות של X ל- Y מקיימות:

$$\text{לכל } i \in X, f(i) \neq i .$$

שאלה 5

נתונה שפה של תחשיב הפרדיקטים, שבה סימן פונקציה דו-מקומית f ,

וסימן פרדיקט דו-מקומי E . יש בשפה סימן אחד עבור קבוע: a .

אין בשפה עוד סימני פונקציות, פרדיקטים או קבועים.

כרגיל, נמצאים בשפה הקשרים הלוגיים $\neg, \rightarrow, \leftrightarrow, \wedge, \vee$, סוגריים, שני הכמתים $\forall, \exists$.

וסימני משתנים כגון x, y, z .

נתונות שלוש אינטרפרטציות J_1, J_2, J_3 של השפה הזו, אל העולם N (הטבעיים).

בכל האינטרפרטציות האלה, E מתפרש כיחס השוויון: $E(x, y)$ פירושו $x = y$.

בכולן הקבוע a מתפרש כמספר הטבעי 0 .

ההבדל היחיד בין האינטרפרטציות הוא בפירוש של f :

ב- J_1 הסימן f מתפרש כפעולה $\max$, המחזירה את הגדול בין שני הארגומנטים (אם הם שווים, אז אחד מהם).

ב- J_2 הסימן f מתפרש כפעולה $\min$, המחזירה את הקטן בין שני הארגומנטים (אם הם שווים, אז אחד מהם).

ב- J_3 הסימן f מתפרש כפעולת הכפל.

(7 נק') א. כתבו פסוק בשפה זו, תוך שימוש בסימן a ,

כך שהפסוק אמיתי ב- J_1 , שקרי ב- J_2 ושקרי ב- J_3 .

(9 נק') ב. כתבו פסוק בשפה זו, שלא מופיע בו הסימן a ,

והוא אמיתי ב- J_1 , אמיתי ב- J_2 ושקרי ב- J_3 .

(9 נק') ג. כתבו פסוק בשפה זו, שלא מופיע בו הסימן a ,

והוא אמיתי ב- J_1 , שקרי ב- J_2 ואמיתי ב- J_3 .

בשאלה 5 אין צורך לנמק, אבל יש לרשום ליד כל תבנית את הפירוש המילולי שלה.

כתיב מקוצר - מותר. הקפידו לשים סוגרים במקרה שייתכן ספק בקריאה.

בהצלחה!